

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS- SUUNNITELMA

REKOLANMÄEN KOULU

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986).....	4
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)	5
2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA	6
3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA	7
3.1. Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä	7
3.2. Erityispiirteitämme	7
3.3. Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut	7
3.4. Kirjauksia	7
4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN	8
4.1. Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.2. Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.3. Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.4. Opinto-ohjaus ja opiskeluhoito ja sukupuolten tasa-arvo	9
4.5. Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo	9
4.6. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen	9
4.7. Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi	10
5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN	10
5.1. Peruste 1:	10
5.2. Peruste 2	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
5.3. Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita	11
6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS	11
6.1. Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	11
6.2. Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti	11
SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI	12

Julkaisija
Vantaan kaupunki
6/2021
Kasvatus ja oppiminen

Kansikuva: Luistelijoita Kanniston koulun kentällä / Sakari Manninen

1. JOHDANTO

Tämän suunnitelman tavoitteena on ohjata henkilöstöämme syrjimättömyyteen ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain asettamassa viitekehyksessä. Tässä suunnitelmassa keskitytään toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön eli siihen, miten toimimme syrjimättömästi ja edistämme sukupuolten tasa-arvoa sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta opiskelijoihimme ja yhteistyökumppaneihimme liittyvässä toiminnassamme.

Tämä suunnitelma on täten

- tasa-arvolain 5 a ja 6 c §:n mukainen oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa sekä
- yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukainen oppilaitoskohtainen suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)

Tasa-arvolaissa on kyse sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvolain 4 §:n mukaan viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista.

Tasa-arvolain 5 §:n mukaan viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Tasa-arvolain 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Tasa-arvolain 6 c §:n mukaan viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tämä on otettava huomioon oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmia valmisteltaessa ja tasa-arvoa edistävistä toimenpiteistä päätettäessä.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää. Syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilö, esimerkiksi johonkin vähemmistöön kuuluva ihminen, asetetaan muita huonompaan asemaan jonkin henkilöön liittyvän perusteen takia. Usein moni peruste, mukaan lukien sukupuoli, vaikuttaa samanaikaisesti (moniperusteinen tai risteävä syrjintä).

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuslaissa on hyvä huomioida myös positiivista erityiskohtelua koskeva 9 §: "Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää."

2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

Voimassaoloaika: 2020-2022

Keskeiset kehittämiskohteet olivat:

- lisätä tietoa tasa-arvosta ja sukupuolten välisestä tasa-arvosta ja moninaisuudesta
- tiedon lisääminen siitä mitä syrjinnällä tarkoitetaan sekä syrjinnän eri muotojen tunnistaminen ja siihen puuttuminen
- kannustetaan ja annetaan oppilaille mahdollisuus oma mielipiteen ilmaisuun rohkeammin sukupuolesta riippumatta (esimerkiksi oman oppimisensa etenemisessä ja tavoitteiden asettamisessa)

Arvio toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista:

Tieto lisääntyi tasa-arvosta ja sukupuolten välisestä tasa-arvosta ja moninaisuudesta.

Luokissa keskusteltiin näistä teemoista ja käytettiin eri materiaaleja, siitä mitä syrjinnällä tarkoitetaan sekä syrjinnän eri muotojen tunnistaminen ja siihen puuttuminen.

3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA

3.1. Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä

- Opiskelijamäärät 450 oppilasta
- Ainevalinnat: valinnaisaineissa pojat valitsivat tyttöjä enemmän liikuntaa ja tietotekniikkaa.

3.2. Erityispiirteitämme

- Meillä on kaksikielinen opetus englannin kielellä, johon valitaan oppilaat pääsykokeiden kautta (oppilaita on 1.-2.luokilla 24 ja 3.-6.luokilla 28)
- opiskelijoiden äidinkieliä: 37

3.3. Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut

- kouluterveyskysely
- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- School Day
- Power BI-tilastot

3.4. Kirjauksia

- Opetuksen järjestäjä on ohjeistanut tayv-suunnittelusta käyttämään tätä kyseistä lomakepohjaa
- Tämän suunnitelman tekemiseen ovat osallistuneet henkilökunta sekä oppilaat. Oppilaat ovat osallistuneet Kaivon kautta, eli Kaivo on meidän koulun oppilaskunta.
- Suunnitelman voimassaoloaika 2023-2025
- Tämä suunnitelma on käsitelty ja hyväksytty 3.6.2023 mennessä.
- Suunnitelman toteutumista seurataan Yhr:ssä, Kaivon kokouksissa sekä luokissa yhdessä oppilaiden kanssa.
- Tämä suunnitelman on linkitettyä koulumme toimintasuunnitelmaan Wilmassa.

4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN

Tavoitteemme on, että kaikilla sukupuolilla on samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan. Tämän toteutumiseksi tarvitaan sekä oman toimintamme syrjimättömyyttä että tasa-arvon edistämistä kaikessa toiminnassa oppilaitoksessamme.

4.1. Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo

Opiskelijat valitsevat itse valinnaisaineensa. Valinnaisainetarjotin luodaan oppilaiden toiveiden pohjalta.

Valinnat tehdään sähköisesti Google Formsissa oppilaalla käytössä olevan Chromebookin avulla. Linkki ja ohje valintalomakkeen täyttämiseen toimitetaan huoltajille Wilman kautta huhtikuun lopulla. Linkki lisätään myös oppilaan luokan Classroom -ryhmän etusivulle. 3.-5.luokkien opettajat käyvät valinnaisaineen valinnan läpi oppilaiden kanssa myös koulussa.

4.2. Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo

Jokaisessa luokassa käsitellään toiminnallisesti sitä mitä yhdenvertaisuus (ikä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, perhesuhteet, terveydentila, seksuaalinen suuntautuminen) ja tasa-arvo ihmisoikeusjulistuksen mukaan (sukupuoli, kieli, uskonto, rotu, ihonväri, ominaisuus, varallisuus, syntyperä, vammaisuus, vähemmistöön kuuluminen, poliittinen tai ammatillinen toimiminen) tarkoittavat.

Tähän sisältyy myös luokan sen hetkisen tasa-arvotilanteen selvittäminen. Jokainen luokka-aste/luokka työstää luokka-asteelle/luokalle valittua teemaa valitsemallaan tavalla. Tietoisuuden kasvattamiseksi ja luokasta nousseiden kysymysten perusteella koulussa voidaan käsitellä asiaa myös teemapäivän merkeissä esimerkiksi tasa-arvon ja Minna Canthin päivänä. Luokat suunnittelevat haluamansa tavan esitellä työstämiään tasa-arvoasioita.

4.3. Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo

Oppiaineiden arvosanat matematiikan, äidinkielen sekä englannin osalta ovat 5.-6. luokilla Vantaan keskiarvon mukaisia. S2- arvosanat jäävät alle Vantaan keskiarvon. Koulussamme on vieraskielisten oppilaiden osuus 35%. Huomioimme tämän

kaikessa toiminnassamme. Olemme kehittäneet lukuvälituntitoiminnan tukemaan oppilaiden lukutaidon kehittymistä ja innostamme kaikkia oppilaita tämän avulla lukemaan. Tällä tavoin myös oppimiserot kaventuvat oppilaiden välillä.

4.4. Opinto-ohjaus ja opiskeluhoito ja sukupuolten tasa-arvo

Oppilashuolto parantaa oppilaiden oppimisen edellytyksiä ja luo siten tasa-arvoa. Vanhempien tapaamisissa ja vanhempainilloissa keskustelu edistää avoimuutta.

Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Oppilas tarvitsee kannustusta, yksilöllistä tukea ja kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus siitä, että hän voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

4.5. Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo

Tasa-arvon edistäminen koulussamme tarkoittaa sitä, että tyttöjä ja poikia kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättä koulupäivän kaikissa tilanteissa.

Tasa-arvon edistämiseksi ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan oppimisympäristön syntymiseksi. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se oppilaiden hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä. Tasa-arvon edistäminen on kaikkien koulun jäsenten velvollisuus.

4.6. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen

Oppilaiden käyttäytymistä tarkkaillaan oppituntien ja välituntien aikana. Rohkaistaan oppilaita ja koteja kertomaan häirinnästä. Sekä käyttämään Someturvaa tarvittaessa asian selvittelyyn.

Se henkilö, joka havaitsee häirintää, puuttuu asiaan välittömästi, ja tiedottaa oppilaiden luokanopettajaa asiasta. Opettaja voi käyttää selvittelyyn Kiusaamistilanteen raportti ja sopimus -kaavaketta (ks. Kiusaamisen ehkäisemissuunnitelma).

4.7. Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi

Sukupuolten tasa-arvon käsittely eri oppiaineissa kiinnitämme myös oppimateriaaleihin huomiota, ml. kuvitus

Huomioimme sukupuolittavan kielenkäytön puheessamme (esimerkiksi virkamies > viranhaltija, lakimies > juristi, suurmies > merkkihenkilö jne.)

Henkilöstöä koulutetaan tasa-arvo-osaamiseen ja pidetään yllä sitä puheissamme ja arjessamme.

5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

Olemme arvioineet syrjimättömyyden toteutumista oppilaitoksessamme yhdenvertaisuuslaissa esitettyjen henkilöön liittyvien perusteiden pohjalta. Erityisen huomion ja yhdenvertaisuustyön kohteiksi nostamme seuraavat henkilöön liittyvät perusteet:

5.1. Peruste 1:

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kanssakäymisessä muiden ihmisten kanssa. Edistämme osallisuutta ja sen rinnalla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta seuraavanlaisin toimenpitein:

Koulumme tasa-arvotyössä kaikkien koulussa toimivien tehtävänä on vaikuttaa asioihin, jotka asettavat henkilöt epätasa-arvoiseen asemaan. Oppilaiden mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintaan edistää tasa-arvoa. Koulumme Kaivo toteuttaa tätä tavoitetta. Oppilashuolto parantaa oppilaiden oppimisen edellytyksiä ja luo siten tasa-arvoa. Vanhempien tapaamisissa ja vanhempainilloissa keskustelu edistää avoimuutta.

5.2. Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita

- ihmisoikeuksien, moninaisuuden ja syrjimättömyyden käsittely eri oppiaineissa
- oppimateriaalien syrjimättömyys (ml. valokuvat)
- juhlat, retket ja vierailijat
- erilaisten teemapäivien huomioiminen, mm. vainojen uhrien muistopäivä 27.1., kv. naisten päivä 8.3. ja tasa-arvon päivä 19.3.; lapsen oikeuksien päivä 20.11. ja ihmisoikeuksien päivä 10.12.

6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS

6.1. Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Jokaisessa luokassa käsitellään toiminnallisesti sitä mitä yhdenvertaisuus (ikä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, perhesuhteet, terveydentila, seksuaalinen suuntautuminen) ja tasa-arvo ihmisoikeusjulistuksen mukaan (sukupuoli, kieli, uskonto, rotu, ihonväri, ominaisuus, varallisuus, syntyperä, vammaisuus, vähemmistöön kuuluminen, poliittinen tai ammatillinen toimiminen) tarkoittavat.

Tähän sisältyy myös luokan sen hetkisen tasa-arvotilanteen selvittäminen. Tietoisuuden kasvattamiseksi ja luokasta nousseiden kysymysten perusteella koulussa voidaan käsitellä asiaa myös teemapäivän merkeissä esimerkiksi tasa-arvon ja Minna Canthin päivänä. Luokat suunnittelevat haluamansa tavan esitellä työstämiään tasa-arvoasioita.

6.2. Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti

Jokainen luokka-aste/luokka työstää luokka-asteelle/luokalle valittua teemaa valitsemallaan tavalla. Huomioimme merkkipäivät, vierailijat sekä lauantaihyönteispäivänä Unicef-kävely yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Sekä asiaan liittyvä oheismateriaali käsitellään luokissa oppilaiden kanssa.

Suunnitelman toteutumista seuraa rehtori ja koko koulun henkilökunta. sitä arvioidaan kerran lukuvuodessa keväisin yhdessä toimintasuunnitelman arvion kanssa. Kyselyjen pohjalta saatua tietoa käsitellään moniammatillisesti yhdessä Yhr:n ja Kaivon kanssa.

SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI

- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelma 2022–25:
- <https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/vastuullisuus/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus>
- Tasa-arvotyö on taitolaji, Opetushallitus <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tasa-arvotyö-taitolaji>
- TASA-ARVOKOMPASSI: Työkalu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun, Rauhankasvatusinstituutti <https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>
- Koulu vailla vertaa, Rauhankasvatusinstituutti https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/02/yhdenvertaisuus_opas_web.pdf
- Oppia kaikille! Sisäasiainministeriö <https://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Oppia+kaikille+suomi/09dd5121-d98e-487c-9acf-ee768620da0e/Oppia+kaikille+suomi.pdf>
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteiden sanasto, THL:n tasa-arvotiedon keskus: <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>

